

m.remissvar@regeringskansliet.se

En säker tillgång till dricksvatten av god kvalitet– Betänkande av 2020 års dricksvattenutredning (SOU 2021:81)

Diarienummer N2021/02620

Sverige ska ha rent dricksvatten, friska sjöar och hav.

Sammanfattning

- Åsele kommun anser att utredaren har gjort ett mycket bra arbete. Under den begränsade tid som utredning kunnat arbeta har utredningen lyckats ta fram en utförlig och relevant beskrivning av svensk dricksvattenförsörjning och i det flesta fall väl avväga förslag till hur det nya dricksvattendirektivet EU 2020/2184 ska implementeras i Sverige. I några fall har Åsele kommun en annan uppfattning än utredaren hur implementeringen ska genomföras.

Bakgrund

Det nya dricksvattendirektivet 2020/2184 täcker ett betydligt större område än det tidigare 98/83/EG. Bland annat införs ett riskbaserat arbetssätt från vattentäkt till konsument. Direktivet ställer krav på åtgärder för att förbättra tillgången till dricksvatten för utsatta och marginaliserade grupper som idag saknar tillgång till dricksvatten av god kvalitet. Det nya direktivet ger en grund för ett gemensamt system inom Europa för granskning och godkännande av material avsedda att användas i kontakt med dricksvatten. Den grund beträffande material i kontakt med dricksvatten som direktivet ger kommer att kompletteras av genomförandeakter och delegerade akter som ska antas av kommissionen 2024-2026. Krav på att medlemsstaterna ska rapportera läckage från dricksvattennäten och ökade krav på information till allmänheten är andra nyheter i direktivet. Gränsvärdeslistorna har justerat och kompletterats.

Regeringen tillsatte 2020 års dricksvattenutredning för att utreda och föreslå hur 2020 års dricksvattendirektiv EU 2020/2184 ska genomföras i svensk rätt. Utredningen har lämnat förslag till författningsändringar och vilka myndigheter som ska ansvara för de nya frågor som behandlas i direktivet samt vilka befogenheter de föreslagna myndigheterna ska ha.

KS 2021-484

Utredningens förslag samt Åsele Kommuns synpunkter.

Åsele Kommun anser att utredningen har gjort ett mycket bra arbete. Under den begränsade tid som utredning kunnat arbeta har utredningen lyckats ta fram en utförlig och relevant beskrivning av svensk dricksvattenförsörjning och i det flesta fall väl avväga förslag till hur det nya dricksvattendirektivet EU 2020/2184 ska implementeras i Sverige. I några fall har Svenskt Vatten en annan uppfattning än utredaren hur implementeringen ska genomföras. Nedan redovisas utredningens förslag och Åsele Kommuns synpunkter på respektive förslag. I de fall Åsele Kommun har en annan uppfattning än utredningen motiveras Åsele Kommuns ståndpunkter.

9. Parametervärden och punkten där dessa ska iaktas

Artikel 4-6

Utredningens förslag: Livsmedelsverket ska utifrån befintliga bemyndiganden i livsmedelslagen (2006:804) och livsmedelsförordningen (2006:813) besluta om vilka parametervärden som ska fastställas för del A, B och C i bilaga I. Folkhälsomyndigheten ska besluta om vilka parametervärden som ska gälla för del D i bilaga I. Ett nytt bemyndigande om detta ska införas i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Det kan göras med stöd av utredningens föreslagna bestämmelse i 9 kap. 5 a § miljöbalken. Vidare uppfyller svensk rätt redan bestämmelsen om var parametervärdena ska iaktas.

Åsele Kommuns synpunkter på förslagen:

Livsmedelsverket bör fastställa gränsvärden som kan ge bedömningen otjänligt med parametervärdena i del A och B i bilaga I som underlag. När det gäller parametervärdena som anges i bilaga C är det mindre tydligt att ett överskridande innebär en potentiell fara för människors hälsa detta måste beaktas när Livsmedelsverket utarbetar nya dricksvattenföreskrifter.

Den övergångsperiod, för vissa nya parametrar i bilaga I del B, som anges i artikel 25 ska beaktas i de nya dricksvattenföreskrifterna.

Det är lämpligt att Folkhälsomyndigheten som föreslås få ansvar för riskbedömning av fastighetsinstallationer enligt artikel 10 också fastställer parametervärden för del D i bilaga 1.

Åsele Kommun anser att det måste vara tydligt i myndighetsföreskrifterna att kvalitetsavvikelser i enstaka fastigheter på grund av fastighetsinstallationerna inte ska medföra att det kan ställas krav på dricksvattenproducenten att ändra kvaliteten på det dricksvatten som levereras.

10. Riskbaserad metod för vattensäkerhet

10.2 Artikel 8 Tillrinningsområden avseende uttagpunkter för dricksvatten

Utredningens förslag: Nya bestämmelser ska införas i miljöbalken och vattenförvaltningsförordningen för att genomföra direktivets krav om riskbedömning och

KS 2021-484

riskhantering avseende tillrinningsområdena för uttagpunkter för dricksvatten i svensk rätt. Det ska av dessa bestämmelser framgå att det är vattenmyndigheterna som ska utföra riskbedömningen och besluta om riskhanteringsåtgärder. Havs- och vattenmyndigheten och SGU får inom sina respektive ansvarsområden meddela föreskrifter om riskbedömningen. Havs- och vattenmyndighetens samlande ansvar för vattenförvaltningen inbegriper även de uppgifter som följer av 2020 års dricksvattendirektiv.

Begreppet tillrinningsområde ska förstås som hela det område varifrån nederbörd eller annat vatten kan strömma mot eller avrinna till uttagpunkten för dricksvatten. Det är vattenmyndigheterna som ska bestämma tillrinningsområdena för uttagpunkter för dricksvatten inom respektive vattendistrikt. Eventuella gränsöverskridande tillrinningsområden får hanteras inom de kanaler som redan finns.

Åsele Kommuns synpunkter på förslagen: Åsele Kommun delar uppfattningen att det är nödvändigt att riskbedömningar och riskhantering avseende tillrinningsområden för uttagpunkter samordnas med vattenförvaltningen enligt ramdirektivet för vatten. Med tanke på den begränsade tid som finns till förfogande innan direktivet ska vara implementerat kommer det inte vara möjligt att genomföra de nödvändiga förändringar som vattenförvaltningsutredningen (SOU 2019:66) föreslog i sitt betänkande. På sikt behöver de föreslagna förändringarna genomföras för att åtgärda bristerna i svensk vattenförvaltning.

Vattenmyndigheterna har inga rättsliga mandat eller budget att styra med. Åsele Kommun anser att de uppgifter som artikel 8 innebär på sikt ska flyttas till länsstyrelserna. Länsstyrelserna ansvarar för den regionala miljöövervakningen, granskar vattenproducenterna riskbedömningar vid fastställande av vattenskyddsområden och har i allmänhet god kännedom om lokala förhållanden och har möjlighet att ingripa med stöd av restvattenlagen i händelse av vattenbrist.

För att säkerställa att vattenmyndigheterna informerar vattenproducenterna om resultaten av riskbedömningar och riskhanterings åtgärder enligt artikel 8 på ett fullgott och enhetligt sätt bör ändring i vattenförvaltningsförordningen 7 a kap 7 § kompletteras enligt följande: Havs- och vattenmyndigheten och Sveriges geologiska undersökning får inom sina ansvarsområden meddela närmare föreskrifter om hur och när de uppgifter som avses i 1 § ska utföras och redovisas, de riskhanteringsåtgärder som anges i 4 och 5 §§ samt hur vattenmyndigheterna ska informera enligt 3 §.

10.3 Artikel 8 Råvattenkontrollen

Utredningens förslag: Den verksamhetsutövare som producerar dricksvatten har fortsatt ett ansvar att kontrollera det råvatten som tas in i vattenverket för att beredas till dricksvatten. Livsmedelsverket bör utifrån befintliga bemyndiganden i livsmedelslagen och livsmedelsförordningen förtydliga verksamhetsutövarens skyldigheter gällande denna kontroll i dricksvattenföreskrifterna. Livsmedelsverket och SGU bör få ett uppdrag att närmare undersöka hur råvattendata kan samlas in och hanteras samt hur vattenmyndigheterna kan få tillgång till de uppgifter som behövs i arbetet med vattenförvaltningen.

Åsele Kommuns synpunkter på förslagen:

KS 2021-484

Förslaget att dricksvattensproducenternas skyldighet att utföra råvattenkontroll förtydligas i dricksvattenföreskrifterna är bra. I utredningen anges att den råvattenkontroll som ska utföras av vattenproducenterna inte bör bli mer omfattande än vad som krävs för att uppnå syftet att ha en väl dimensionerad beredningsprocess och producera ett säkert dricksvatten. Det framgår tydligt i utredningen att råvattenkontroll sker i den punkt där vattnet tas in för beredning. Åsele Kommun håller med om detta. Den övervakning som sker uppströms den punkt där råvattnet tas in är miljöövervakning och inte primärt vattenproducentens ansvar. Vattenproducenternas råvattenkontroll ska inte användas för att rätta till brister i den skattefinansierade miljöövervakningen.

Åsele Kommun delar uppfattningen att råvattenkontroll sker i den punkt där vatten tas in för beredningen och att omfattningen på råvattenkontrollen inte ska vara mer omfattande än vad som krävs för att syften med kontrollen ska uppnås. Detta måste beaktas när Livsmedelsverket tar fram föreskrifter om råvattenkontroll.

Dubbelarbete bör undvikas och resultaten av vattenproducenternas råvattenkontroll kan vara ett värdefullt komplement till den statligt finansierade miljöövervakningen. Därför bör resultaten av råvattenkontrollen vara tillgängliga även för andra ändamål, under förutsättning att känsliga uppgifter som till exempel uttagspunkters geografiska lägen skyddas. På motsvarande sätt bör relevanta uppgifter från miljöövervakningen vara lätt tillgängliga för vattenproducenterna. Vattenproducenter har behov av att ha tillgång till denna information löpande och inte enbart i samband med riskbedömning och riskhantering enligt artikel 8. Det föreslagna utredningsuppdraget om insamling och lagring av råvattendata bör utvidgas till att även omfatta hur data från miljöövervakningen ska göras tillgängliga för vattenproducenterna. För att möjliggöra detta bör även Havs- och vattenmyndigheten medverka i utredningen.

10.4 Artikel 9Försörjningssystemet

Utredningens förslag: Det är den verksamhetsutövare som producerar dricksvatten eller tillhandahåller det från en distributionsanläggning som ska utföra riskbedömningen avseende försörjningssystemet. Verksamhetsutövaren ska beakta riskbedömningen avseende tillrinningsområdet i detta arbete. Det ska därför införas en bestämmelse med innebörden att vattenmyndigheten ska informera verksamhetsutövaren om myndighetens riskbedömning avseende tillrinningsområdet. Det är upp till Livsmedelsverket att utifrån befintliga bemyndiganden i livsmedelslagen och livsmedelsförordningen meddela de föreskrifter som i övrigt behövs för att genomföra artikel 9 i svensk rätt.

Mindre verksamhetsutövare ska under de förutsättningar som anges i artikel 9 undantas från kravet på att utföra en riskbedömning avseende försörjningssystemet. Det får anses vara upp till Livsmedelsverket att göra en sådan beräkning och bedömning.

Åsele kommuns synpunkter på förslagen:

I utredningsdirektiven anges att den administrativa bördan för de olika aktörerna inte ska öka mer än nödvändigt och att vattenleverantörerna ska ges den flexibilitet som är möjlig enligt direktivet. Vattenleverantörer som tillhandhåller mindre än 100 m³/d eller försörjer färre än 500 personer bör alltså undantas från kravet på att genomföra en försörjningsriskbedömning.

10.5 Artikel 10 Fastighetsinstallationer

KS 2021-484

Utredningens förslag: Bestämmelser om riskbedömningen avseende fastighetsinstallationer ska föras in i miljöbalken och förordning om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Av dessa ska det framgå att det är Folkhälsomyndigheten som ska utföra riskbedömningen avseende fastighetsinstallationer. Samråd ska i vart fall ske med Boverket, Livsmedelsverket, Kemikalieinspektionen, försvarsinspektören för hälsa och miljö och länsstyrelsen. Riskbedömningen ska vara av övergripande karaktär och får inte avse enskild egendom. Riskbedömningen innefattar viss övervakning av legionella och bly. En sådan övervakning får inriktas på prioriterade fastigheter. Det är Folkhälsomyndigheten som bestämmer vad som är en prioriterad fastighet. Om Folkhälsomyndigheten begär det ska kommunerna och länsstyrelserna lämna de uppgifter som myndigheten behöver för att utföra riskbedömningen. Detsamma gäller för den som bedriver verksamhet eller vidtar åtgärder som kan befaras medföra olägenheter för människors hälsa.

På grundval av riskbedömningen kan åtgärder behöva vidtas. Sådana kan till exempel handla om att meddela nya föreskrifter med stöd av befintliga bemyndiganden, utfärda ny vägledning eller lyfta frågan till lagstiftaren om det behövs ett ändrat regelverk. Det kan också handla om att initiera utökad tillsyn eller på något annat sätt vidta åtgärder för att uppfylla kraven i direktivet. Det är upp till varje berörd myndighet, länsstyrelse eller kommun att med tillgängliga styrmedel vidta de åtgärder som riskbedömningen eventuellt visar behövs.

Åsele kommuns synpunkter på förslagen:

Det är mycket bra att utredningen för ett resonemang om kriterier om vad som kan göra att en fastighet ska prioriteras när det gäller övervakning av fastighetsinstallation och inte bara som i direktivet listar exempel på vad som kan vara prioriterade fastigheter. Urvalet av vad som ska vara prioriterade fastigheter kommer att ge stor påverkan på vilka resurser som kommer att krävas för övervakning. Därför bör den föreslagna ändringen av 38 c § i förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd justeras så att det tydligt framgår att samrådet även ska avse vad som ska anses vara prioriterade fastigheter. Listan över vilka samråd ska ske med bör kompletteras med SKR.

11. Material i kontakt med dricksvatten

Artikel 11

Minimikrav för hygien avseende material som kommer i kontakt med dricksvatten

Utredningens förslag: Reglering om material och produkter i kontakt med dricksvatten omfattas av plan- och bygglagens tillämpningsområde. De nya bestämmelser som föranleds av artikel 11 i 2020 års dricksvattendirektiv ska därför huvudsakligen samlas i plan- och bygglagstiftningen.

En ny bestämmelse ska införas i 3 kap 9§ plan- och byggförordningen som tydliggör vilka krav som ska vara uppfyllda när det gäller material som kommer i kontakt med dricksvatten och som används i installationer för uttag, beredning, lagring eller distribution av dricksvatten vid uppförande, ändring eller underhåll av ett byggnadsverk.

Kemikalieinspektionen ska ansvara för Sveriges ansökningar till Echa enligt artikel 11.5 i direktivet. Myndigheten ska även ha ansvar för att ge vägledning till de ekonomiska aktörer som vill göra ansökningar enligt artikeln.

KS 2021-484

Boverket ska ansvara för marknadskontroll över produkter som omfattas av artikel 11 i 2020 års dricksvattendirektiv. Kemikalieinspektionen ska bistå Boverket i marknadskontrollen vad gäller produkternas kemiska egenskaper.

Boverket ska också vara ansvarig för samordning av frågor om material och produkter som kommer i kontakt med dricksvatten. Boverket är redan idag ansvarig myndighet för att lämna stöd och vägledning kring material och produkter i kontakt med dricksvatten. Myndigheten ska fortsätta att ha ett sådant ansvar. Den närmare regleringen kring testning och godkännande av slutmaterial kommer senare att slås fast i kommissionens genomförandeakt. Först när denna finns på platskan nya bestämmelser tas fram om testning och godkännande av slutmaterial och förbud mot att släppa ut produkter på marknaden som innehåller slutmaterial som inte är godkända. Sådana bestämmelser bör placeras i plan och byggförordningen. För att regeringen ska kunna besluta om sådana nya bestämmelser ska det i plan och bygglagen regleras att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om sådana material och produkter avsedda att komma i kontakt med dricksvatten som avses i artikel 11 i 2020 års dricksvattendirektiv. Boverket ska vidare bemyndigas att meddela närmare föreskrifter om material och produkter avsedda att komma i kontakt med dricksvatten.

Åsele kommuns synpunkter på förslagen:

Det är efterlängtat av både dricksvattenproducenterna och deras leverantörer att regelverket beträffande material i kontakt med dricksvatten förtydligas. Även frågan om vilka material som är lämpliga i kontakt med dricksvatten är mycket komplex och kräver medverkan från flera olika myndigheter med olika kompetens dock behöver en av dessa myndigheter känna ett särskilt ansvar för frågan och ha en samordnande roll. Genom utredningen förslag förtydligas Boverkets samordnande roll och Boverkets bemyndigande att meddela föreskrifter om material och produkter avsedda att användas i kontakt med dricksvatten. Åsele kommun stöder utredningens förslag.

12. Beredningskemikalier och filtermaterial

Artikel 12

Minimikrav för beredningskemikalier och filtermaterial som kommer i kontakt med dricksvatten

Utredningens förslag: Regleringen av beredningskemikalier och filtermaterial bör även framöver hanteras inom livsmedelslagstiftningen. Livsmedelsverket har befogenhet att meddela de föreskrifter som behövs för att genomföra artikel 12 i svensk rätt. Livsmedelsverket bör lämna stöd och rådgivning kring beredningskemikalier och filtermaterial samt hur föreskrifterna ska tolkas.

Det kommer ingå i den offentliga livsmedelskontrollen att se till att verksamhetsutövare som producerar och tillhandahåller dricksvatten uppfyller kraven på beredningskemikalier och filtermaterial.

Åsele kommuns synpunkter på förslagen:

Eftersom artikel 12 3. Innehåller en hänvisning till ”användning av relevanta europeiska standarder för beredningskemikalier och filtermaterial” är det viktigt att Livsmedelsverket samråder med SiS då föreskrifter om beredningskemikalier och filtermaterial tas fram och i

KS 2021-484

vägledning om tolkning av föreskrifterna. Detta framgår inte av utredningens förslag och bör förtydligas.

13. Vattenläckage

Artikel 4.3 Nytt krav att bedöma och åtgärda vattenläckage

Utredningens förslag: En ändring ska göras i 13 § vattentjänstlagen som tydliggör att en huvudman är skyldig att underhålla en allmän va-anläggning och se till att den på ett tillfredställande sätt fyller sitt ändamål.

Livsmedelsverket ska av regeringen ges i uppdrag att göra en bedömning av vattenläckagenivåerna och av potentialen för minskat vattenläckage i Sverige. Livsmedelsverket ska vid genomförandet av uppdraget samråda med Havs- och vattenmyndigheten.

Om Sveriges läckagenivåer visar sig överstiga det av kommissionen framtida fastställda tröskelvärdet ska regeringen besluta om en handlingsplan med åtgärder som ska vidtas för att minska läckagenivån. Regeringen bör lämna ett särskilt uppdrag till Havs- och vattenmyndigheten att ta fram ett förslag till sådan plan.

Havs- och vattenmyndigheten ska få ett samordnande ansvar för tillsynen över att de åtgärder som framgår av handlingsplanen vidtas. Myndigheten ska också ge den vägledning som behövs för att handlingsplanen ska kunna genomföras på ett bra sätt.

Åsele kommuns synpunkter på förslagen:

Åsele kommun anser att va-huvudmannens ansvar för att underhålla ledningsnäten framgår av 13 § 3. i lagen om allmänna vattentjänster. Om anläggningen inte underhålls kommer inte anläggningen kunna fylla sitt ändamål och tillgodose skäliga anspråk på säkerhet.

Om avsikten med den ändring av 13 § i lagen om allmänna vattentjänster som utredningen föreslår är att ändringen ska leda till en förändring behöver troligen tydligare krav beträffande underhåll ställas på va-huvudmännen. Den bestämmelse om förnyelse och underhållsplan som 2013 års dricksvattenutredningen föreslog 2016, då placerat i 50 a § skulle innebära en tydligare förpliktelse för va-huvudmannen och har möjlighet bli mer verkningsfull än utredningens förslag. "Huvudmannen ska se till att det finns en plan för förnyelse och underhåll av de anläggningar som används för vattenförsörjning. Planen ska ingå i underlaget för kommunens föreskrifter om taxan enligt 34 §." Förslaget från 2013 års dricksvattenutredning kommer att behöva kompletteras i enlighet med den kritik mot förslaget som Lagrådet framförde,

Det är ett bra förslag att frågan om en eventuell handlingsplan för att minska läckaget lyfts till den politiska nivå och att det är regeringen som ska besluta om handlingsplanen. Däremot är det inte bra att dela insamlingen av uppgifter om läckage och ta fram och utöva tillsyn av åtgärder enligt handlingsplanen på två myndigheter. Den svenska lagstiftningen när det gäller dricksvatten är komplex och svåröverskådlig. Att dela uppgifterna när det gäller kontroll av vattenläckaget på två centrala myndigheter bidrar inte till att göra systemet enklare.

I dricksvattenföreskrifterna finns redan idag krav på underhåll av dricksvattennätet. Det är därför lämpligt att frågan om läckage från dricksvattenledningar hanteras av

KS 2021-484

Livsmedelsverket. Havs- och vattenmyndigheten föreslår visserligen få vissa utökade uppgifter beträffande allmänna va-tjänster i utredningen Vägar till hållbara vattentjänster (SOU 2018:34) men några beslut om att genomföra förslagen är ännu inte fattade. Havs och vattenmyndigheten föreslår få i uppgift att bli tillsynsvägledande myndighet för länsstyrelserna tillsyn enligt 6 § i lagen om allmänna vattentjänster. I andra delar av utredningen har en utgångspunkt varit att befintlig myndighetsstruktur och ansvarsfördelning om möjligt ska behållas. Åsele kommun anser att det bör gälla även för frågan om vattenläckage. Eftersom Livsmedelsverket redan idag har krav på underhåll av distributionsanläggningen i dricksvattenföreskrifterna bör både den initiala insamlingen av uppgifter och en eventuell handlingsplan hanteras av Livsmedelsverket.

Livsmedelsverket har redan i dag ett uppdrag gällande samordning av dricksvattentillgångar som myndigheterna kommit fram till gemensamt genom den nationella samordningen av dricksvattenfrågor som Livsmedelsverket leder.

Hushållens vattenanvändning står för knappt en fjärdedel av det totala uttaget av sötvatten, SCB 2015. Läckaget av dricksvatten från distributionsnäten har knappast en avgörande betydelse för hushållningen med vattenresurser sett till landet i stort även om de regionala skillnaderna är stora.

14. Undantag

Artikel 15 Undantag från parametervärden

Utredningens förslag: Livsmedelsverket ska även fortsatt ha rätt att besluta om sådana undantag som avses i artikel 15 i 2020 års dricksvattendirektiv. Med stöd av befintliga bemyndiganden i livsmedelslagen och livsmedelsförordningen kan Livsmedelsverket meddela de föreskrifter som myndigheten anser behövs för att genomföra artikel 15 i svensk rätt.

Åsele kommuns synpunkter på förslagen:
Instämmer med utredningen.

15. Övervakning av dricksvatten

Artikel 13 Övervakning

Utredningens förslag: Den verksamhetsutövare som producerar dricksvatten eller tillhandahåller det från en distributionsanläggning ska vara ansvarig för att övervaka dricksvattnet och upprätta övervakningsprogram i enlighet med artikel 13.2 i 2020 års dricksvattendirektiv när det gäller den övervakning som avses i punkten a. Det kan även röra sig om den som tillhandahåller vatten från tankar. Detsamma gäller för den övervakning som följer av punkten c, vilket rör den bevakningslista som kommissionen ska ta fram, samt den operativa övervakningen som anges i punkten e. Verksamhetsutövaren är även skyldig att vidta avhjälpande åtgärder och ge rådgivning samt information till konsumenterna vid bristande iakttagande av fastställda parametervärden. Livsmedelsverket ska med stöd av befintliga bemyndigande föreskriva om vilka skyldigheter som föreligger för verksamhetsutövaren. I detta ligger även att beakta den kommissionens bevakningslista.

KS 2021-484

Det ska fortsatt finnas ett krav på att verksamhetsutövarens faroanalys och övervakningsprogram fastställs av kontrollmyndigheten. Genom en sådan ordning säkerställs att verksamhetsutövaren utför riskbedömningen avseende försörjningssystemet och kontrollmyndigheten ges möjlighet att bestämma om verksamhetsutövaren kan minska sin övervakning av dricksvattnet, alternativt att övervakningen ska utökas.

Folkhälsomyndigheten ska ansvara för att den övervakning som ska ingå i riskbedömningen avseende fastighetsinstallationer även uppfyller relevanta krav i artikel 13 i 2020 års dricksvattendirektiv.

Motsvarande ansvar har vattenmyndigheterna för den övervakning som ska ingå i riskbedömningen avseende tillrinningsområdena för uttagpunkter för dricksvatten. Det är upp till Havs- och vattenmyndigheten och SGU att inom sina ansvarsområden meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för att genomföra artikel 8 och 13 i svensk rätt utifrån de bemyndiganden som utredningen föreslagit. I detta ligger även att beakta den bevakningslista som kommissionen ska ta fram och anpassa övervakningen efter denna.

Åsele kommuns synpunkter på förslagen:

Det är viktigt att den övervakning av vattenkvaliteten i prioriterade fastigheter som är en del av den riskbedömning enligt artikel 10 som Folkhälsomyndigheten ansvarar för samordnas med övrig dricksvattenkontroll på lokal nivå.

16. En förbättrad tillgång till dricksvatten

Artikel 16 Tillgång till dricksvatten

Utredningens förslag: Det behövs inte några lagändringar för att genomföra direktivets bestämmelse gällande att förbättra eller upprätthålla tillgång till dricksvatten. Inte heller i förhållande till utsatta och marginaliserade grupper behövs för närvarande några sådana ändringar. Detsamma gäller för direktivets bestämmelse om att främja användandet av dricksvatten genom att inomhus- och utomhusutrustning installeras på allmän plats.

Länsstyrelsen ska ansvara för och följa upp frågan om att förbättra eller upprätthålla tillgång till dricksvatten och främjande av dricksvatten ur kran. Ett sådant ansvar ska framgå av förordningen om länsstyrelseinstruktion.

Åsele kommuns synpunkter på förslagen:

Svenskt Vatten delar utredningens uppfattning att artikel 16 inte medför något behov av ändrad lagstiftning i Sverige och att varje kommun själv bör få avgöra eventuellt behov av att installera utrustning på allmän plats för att främja användningen av dricksvatten.

17 Nya krav om information som ska lämnas till allmänheten

Artikel 17 Information till allmänheten

KS 2021-484

Utredningens förslag: Det ska införas en ny bestämmelse i livsmedelsförordningen om skyldighet för verksamhetsutövare som producerar och tillhandahåller dricksvatten att lämna information i enlighet med kraven i artikel 17 i 2020 års dricksvattendirektiv.

Livsmedelsverket ska få lämna närmare föreskrifter om vilken information som ska lämnas och hållas tillgänglig för allmänheten.

Det kommer att ingå i den offentliga livsmedelskontrollen att se till att verksamhetsutövare som producerar och tillhandahåller dricksvatten uppfyller kraven på att sådan information lämnas och hålls tillgänglig.

Åsele kommuns synpunkter på förslagen:

Artikel 17 och bilaga IV innehåller en del otydligheter och det är en känslig avvägning mellan vilken information om riskbedömning av försörjningssystemet som bör vara tillgänglig för allmänheten och vilka uppgifter som måste skyddas. Livsmedelsverket bör därför samråda med dricksvattenproducenterna när föreskrifterna om information ska utarbetas.

18 System för rapportering

Artikel 18 Information om övervakning av genomförandet

Utredningens förslag: Det är upp till respektive utpekad myndighet att fullgöra den rapporteringsskyldighet som följer av 2020 års dricksvattendirektiv genom att upprätta och sedan uppdatera de dataset som anges i artikel 18. Dataseten ska göras tillgängliga för Europeiska kommissionen, Europeiska miljöbyrån och Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar.

Livsmedelsverket ska fullgöra den rapportering som följer av artikel 18.1 a och c-e. En ny bestämmelse om detta ska införas i livsmedelsförordningen (2006:813). Livsmedelsverket får meddela föreskrifter om skyldighet för den verksamhetsutövare som producerar eller tillhandahåller dricksvatten att lämna uppgifter till Livsmedelsverket. Livsmedelsverket ska få möjlighet att förelägga den verksamhetsutövare som inte lämnar den information som Livsmedelsverket behöver för att fullgöra sitt uppdrag. Ett sådant föreläggande får förenas med vite.

Havs- och vattenmyndigheten ska fullgöra den rapportering som följer av artikel 18.1 b och som rör information om den riskbedömning och riskhantering avseende tillrinningsområden för uttagpunkter för dricksvatten som utförts enligt artikel 8. En sådan skyldighet ska regleras i vattenförvaltningsförordningen (2004:660). Det är vattenmyndigheterna som ska förse Havs- och vattenmyndigheten med relevant underlag för att denna myndighet ska kunna fullgöra sitt uppdrag. Havs- och vattenmyndigheten får enligt 9 kap. 3 § vattenförvaltningsförordningen meddela närmare föreskrifter om hur och när dessa uppgifter ska redovisas.

KS 2021-484

Folkhälsomyndigheten ska fullgöra den rapportering som följer av artikel 18.1 b och som rör information om den riskbedömning avseende fastighetsinstallationer som utförts enligt artikel 10. En sådan skyldighet ska införas i förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Åsele kommuns synpunkter på förslagen:

Verksamhetsutövare ska inte behöva rapportera samma uppgifter mer än till en part. Delar av den rapportering som utredningen föreslår ska gå direkt till Livsmedelsverket avser uppgifter som idag ingår i det som rapporteras till de lokala kontrollmyndigheterna. Eftersom kontrollmyndigheterna även i fortsättningen kommer vilja ha in uppgifterna kommer verksamhetsutövarna tvingas till en dubbelrapportering vilket måste undvikas. I utredningsdirektivet anges att den administrativa bördan för de olika aktörerna inte ska öka mer än nödvändigt. Åsele kommun anser inte att detta är uppfyllt om verksamhetsutövarna måste rapportera samma uppgifter till både lokala och centrala myndigheter. Ett alternativ till dubbelrapportering eller att all rapportering ska gå via den lokala kontrollmyndigheten är att Livsmedelsverket bygger upp en rapporteringsportal på motsvarande sätt som miljörapportsystemet enligt Miljöbalken. Verksamhetsutövaren rapporterar in på ett ställe och lokala respektive centrala myndigheter hämtar de uppgifter de behöver från samma rapportering.

19 Informationsutbyte och sekretess

Utredningens förslag: Befintliga bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen är tillräckliga för att skydda känsliga uppgifter i de riskbedömningar som enligt direktivet ska utföras gällande tillrinningsområden för uttagspunkter för dricksvatten, försörjningssystemet och fastighetsinstallationer.

Det behövs inte några nya sekretessbrytande bestämmelser för att möjliggöra det informationsutbyte som den riskbaserade metoden förutsätter mellan myndigheter och den som producerar eller tillhandahåller dricksvatten.

Berörda myndigheter och aktörer måste beakta bestämmelserna i säkerhetsskyddslagen vid informationsutbyte som rör säkerhetsskyddsklassade uppgifter. De möjligheter till undantag från att tillgängliggöra uppgifter som anges i artikel 17 ska utnyttjas. Livsmedelsverket ska närmare föreskriva om vilka undantag som får göras från informationsskyldigheten. Ett bemyndigande som ger myndigheten en sådan föreskriftsrätt föreslås i kapitel 17.

Även i fråga om vilka uppgifter som ska rapporteras till EU bör de möjligheter till undantag som anges i artikel 18 utnyttjas. Det ska framgå av livsmedelsförordningen, vattenförvaltningsförordningen och förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Det ska särskilt anges att säkerhetsskyddsklassade uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen inte ska omfattas av rapporteringen.

KS 2021-484

Det bör vara den verksamhetsutövare som producerar och tillhandahåller dricksvatten som ska avgöra vilka uppgifter som ska lämnas till Livsmedelsverket för vidare rapportering till EU. Gällande bestämmelser om personuppgiftsbehandling ska beaktas vid tillgängliggörandet av information till allmänheten och rapporteringen.

Åsele kommuns synpunkter på förslagen:

Det framgår inte av utredningen förslag vem som ska göra bedömning av vilka de uppgifter som samlas in för riskbedömning och riskhantering enligt artikel 8.2.c som kan rapporteras vidare till EU.

20 Sanktioner*Artikel 23 Sanktioner*

Utredningens förslag: I kapitel 18 redogörs för utredningens förslag att Livsmedelsverket ska få möjlighet att förelägga den verksamhetsutövare som producerar dricksvatten eller tillhandahåller det att lämna in den information som Livsmedelsverket behöver för att kunna rapportera uppgifter enligt artikel 18 i 2020 års dricksvattendirektiv. Ett sådant föreläggande får enligt förslaget förenas med vite.

I övrigt finns det redan idag tillämpliga nationella bestämmelser om sanktioner för överträdelser av de bestämmelser som föreslås för att genomföra 2020 års dricksvattendirektiv i svensk rätt. Sanktionerna uppfyller kravet på effektivitet, proportionalitet och avskräckande effekt. Det krävs därför inte några övriga ändringar av sanktionsbestämmelser i svensk rätt.

Åsele kommuns synpunkter på förslagen:

Instämmer med utredningen.

21 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

Utredningens förslag: Det är upp till Livsmedelsverket att ta ställning till hur den övergångsperiod som regleras i artikel 25 och möjligheten att göra undantag i övervakningen enligt bilaga II till direktivet ska genomföras i svensk rätt.

När artikel 15 genomförs i Livsmedelsverkets föreskrifter på området bör Livsmedelsverket också införa en övergångsbestämmelse som anger att undantag som beviljats av medlemsstaterna i enlighet med artikel 9.1 i 1998 års dricksvattendirektiv och som fortfarande är tillämpliga den 12 januari 2023, ska fortsätta att vara tillämpliga under hela sin löptid.

De författningsförändringar som föreslås i betänkandet ska träda i kraft den 1 januari 2023.

Åsele kommuns synpunkter på förslagen:

Instämmer med utredningen.

KS 2021-484

22 Konsekvensutredning

Åsele kommuns synpunkter på konsekvensutredningen:

Finansiering av statens kostnader

Det nya dricksvattendirektivet innebär att flera myndigheter får nya eller utökade ansvarsområden och uppgifter. Det kommer givetvis krävas resurser på myndigheterna för att kunna arbeta med de nya uppgifterna trots detta föreslår utredningen inga utökade medel till Boverket, Folkhälsomyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten och Livsmedelsverket utan förutsätter att uppgifterna ska lösas inom nuvarande ram. Åsele kommun ser en stor risk att detta kommer få allvarliga återverkningar på hur direktivet kommer att implementeras på myndighetsnivå.

I tidigare utkast som presenterats för expertgruppen fanns det med uppskattningar av behovet av resursförstärkningar på de olika myndigheterna för att kunna hantera de nya uppgifterna. Åsele kommun bedömer att dessa uppskattningar av behovet av resursförstärkningar är relevanta och att förstärkningar kommer att krävas för att myndigheterna ska kunna genomföra de nya uppgifterna.

Kostnaderna för kompletterande övervakning för att kunna genomföra riskbedömningar enligt artikel 8 bör tas upp i konsekvensbeskrivningen. Åsele kommun inser svårigheterna att ange exakta kostnader men anser att utredningen måste redovisa att övervakning enligt de nya krav som dricksvattendirektivet innehåller kommer att innebära ökade kostnader.

Dricksvattenmiljöavgift

Utredningen anger att man valt att inte gå vidare med förslaget på en dricksvattenmiljöavgift bland annat för att finansieringsbehovet inte är tillräckligt stort för att motivera att en helt ny avgift införs. Åsele kommun anser att ett starkare skäl än att finansieringsbehovet inte motiverar införandet av en ny avgift är att en så kallad dricksvattenmiljöavgift skulle strida mot principen att förorenaren ska betala. En dricksvattenmiljöavgift skulle innebära att dricksvattenkonsumenterna skulle få betala för den övervakning som krävs på grund av utsläpp till sjöar och vattendrag, användning av bekämpningsmedel och användningen av persistenta kemikalier som t ex PFAS i samhället.

Åsele kommun

Andreas From

Kommunalråd

KS 2021-484